

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ - ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τίτλο: *«Στρατηγικές επενδύσεις και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω της επιτάχυνσης διαδικασιών στις ιδιωτικές και στρατηγικές επενδύσεις και δημιουργία πλαισίου για τις εταιρείες τεχνοβλαστούς»*

ΘΕΜΑ: «Εισαγωγή αντι-SLAPP νομοθεσίας στην Ελλάδα»

Α. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ο όρος Στρατηγικές μηνύσεις/αγωγές για την Αποθάρρυνση της Συμμετοχής του Κοινού ή Strategic lawsuits against public participation (SLAPP), αναφέρεται σε μηνύσεις ή αγωγές που υποβάλλονται από κάποιο ισχυρό πρόσωπο, εταιρεία, οργανισμό (για παράδειγμα μια επιχείρηση ή έναν υψηλά ιστάμενο αξιωματούχο) ενάντια σε μη κυβερνητικά πρόσωπα, οργανισμούς, κινήματα, πολίτες που εκφράζουν κριτική απέναντι στο πρώτο,

σχετικά με κάποιο ζήτημα επιχειρηματικού, κοινωνικού, πολιτικού, περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος που εμπίπτει στο γενικό και στο δημόσιο συμφέρον ή/και προκαλεί το δημόσιο ενδιαφέρον. Σκοπός τέτοιων δικονομικών ενεργειών, διά των οποίων αξιώνουν υπέρογκα χρηματικά ποσά, δεν είναι τόσο να κερδηθεί η δικαστική υπόθεση, όσο ο εκφοβισμός και η κατατρομοκράτηση όσων ασκούν κριτική μέσω της ηθικής και οικονομικής τους εξουθένωσης.

Η «στρατηγική» μιας αγωγής SLAPP είναι να επιβαρύνει τον εναγόμενο με τέτοιο επαχθές δικαστικό κόστος ώστε να τον σταματήσει ή να τον κάνει να ανακαλέσει. Συνεπώς σκοπός τέτοιων μηνύσεων και αγωγών ο εκφοβισμός όσων ασκούν δημόσια κριτική μέσω της ηθικής και οικονομικής εξουθένωσής τους.

Οι SLAPP αποτελούν κεντρικό πολιτικό ζήτημα, συνιστούν στην ουσία ποινικοποίηση της συμμετοχής δημοσιογράφων και εν γένει πολιτών και οργανωμένων κινημάτων στον δημόσιο διάλογο, στα

κοινά, στην δημόσια ζωή και τα τελευταία χρόνια αποτελούν και στην Ελλάδα μια πρακτική που έρχεται να συμπληρώσει τις

εκατοντάδες ανεξέλεγκτες επιχειρηματικές δραστηριότητες και τις περιβαλλοντικές παραβάσεις και καταπατήσεις σε συνδυασμό με τις αποψιλώσεις σημαντικών υπηρεσιών ελέγχου όπως παράδειγμα των επιθεωρητών περιβάλλοντος αλλά και με νομοθετήσεις που αφήνουν περιθώρια για παρεκβάσεις εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Συνιστούν απειλή για τον πλουραλιστικό δημόσιο διάλογο, καθώς μπορεί να οδηγήσουν τους στόχους τους σε αυτολογοκρισία. Επιπλέον, μπορεί να αποτρέψουν και άλλους δυνητικούς στόχους από το να ασκήσουν το δικαίωμά τους να διερευνούν θέματα δημόσιου συμφέροντος. Λόγω της ιδιότητάς τους ως ελεγκτών του δημόσιου βίου οι δημοσιογράφοι και οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι σε SLAPP. Στο στόχαστρο βρίσκονται καταρχήν δημοσιογράφοι, υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πολίτες εν γένει που ασκούν δημόσια ασκούν κριτική.

Οι νόμοι κατά του SLAPP επιδιώκουν να αποτρέψουν τις αγωγές αυτού του είδους, θεμελιώνοντας και επεκτείνοντας τη νομική

προστασία που είναι διαθέσιμες στους υποψήφιους «κατηγορούμενους» και παράλληλα πρόστιμα σε όσους κινούν τέτοιες διαδικασίες.

Στο πλαίσιο αυτό, ήδη η ΕΕ, αναγνωρίζοντας ότι έχει λάβει πρωτοβουλία για σχετική νομοθετική παρέμβαση, συγκεκριμένα, πρόταση Οδηγίας υπό τον τίτλο “Δράση της ΕΕ κατά της καταχρηστικής προσφυγής στη δικαιοσύνη (στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού – SLAPP) με στόχο δημοσιογράφους και υπερασπιστές δικαιωμάτων”. Η πρόταση «αποσκοπεί στην προστασία δημοσιογράφων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού (SLAPP). Πρόκειται για αγωγές που κατατίθενται κατά των προσώπων αυτών με σκοπό να αποτραπεί η ενημέρωση του κοινού και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με ζητήματα δημόσιου συμφέροντος».

Στη χώρα μας, οι πρόσφατες υποθέσεις πολυεθνικών που στρέφονται με μηνύσεις και αγωγές κατά περιβαλλοντικών

ακτιβιστών στη Σύρο και δημοσιογράφων στη Θεσσαλονίκη, φέρουν έντονα χαρακτηριστικά της τακτικής των Στρατηγικών Αγωγών για την Αποθάρρυνση της Συμμετοχής του Κοινού, καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη ανάληψης νομοθετικής πρωτοβουλίας κατά των SLAPP.

Η προτεινόμενη διάταξη εισάγει στην ελληνική έννομη τάξη τον όρο Στρατηγική Αγωγή προκειμένου να καθίσταται αυτό αναγνωρίσιμο και διακριτό από την κοινή αγωγή αποζημίωσης. Κινείται στο πλαίσιο του συζητητικού συστήματος και των συνταγματικών εγγυήσεων. Αποσκοπεί στη θωράκιση του δημόσιου διαλόγου από αδικαιολόγητες και καταχρηστικές παρεμβάσεις, στη διασφάλιση της ελευθερίας του λόγου, της ελευθεροτυπίας και στην ορθή λειτουργία του ελέγχου των εξουσιών σε μια υγιή δημοκρατική κοινωνία.

Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Προσθήκη στον ΚΠολΔ άρθρου 215Α

ΆΡΘΡΟ ...

«1. Αγωγές αποζημίωσης που ασκούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, από θέση ισχύος κατά α) πολιτών και ενώσεων πολιτών εν γένει· β) δημοσιογράφων και υπέρμαχων δικαιωμάτων· γ) ΜΚΟ και ενώσεων που εκπροσωπούν τα συμφέροντα δημοσιογράφων, μέσω ενημέρωσης ή υπέρμαχων δικαιωμάτων, δ) μέσω ενημέρωσης, εκδοτικών οίκων, ε) οργανισμών ή φορέων για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· στ) μελών της ερευνητικής και ακαδημαϊκής κοινότητας· και ζ) επαγγελματιών του νομικού κλάδου και ενώσεών τους, όπως δικαστές, εισαγγελείς, δικηγόροι κ.α., με άμεσο ή υποκρυπτόμενο σκοπό την αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού λόγω των δραστηριοτήτων τους σε θέματα δημόσιου ενδιαφέροντος και συμφέροντος που άπτονται ιδίως ατομικών και

κοινωνικών δικαιωμάτων, τον εκφοβισμό τους και τη φήμωσή τους, συνιστούν Στρατηγικές Αγωγές (SLAPP).

2. Εφόσον ο εναγόμενος προβάλλει με τις προτάσεις του ότι η αγωγή πληροί τουλάχιστον μία εκ των προϋποθέσεων της παρ. 1, τότε το βάρος της περί του αντιθέτου απόδειξης φέρει ο ενάγων.

3. Εφόσον το αρμόδιο δικαστήριο διαπιστώσει ότι συντρέχει η προϋπόθεση της παρ. 1, τότε η αγωγή απορρίπτεται ως καταχρηστική και ο ενάγων καταδικάζεται στο σύνολο της δικαστικής δαπάνης του εναγομένου. Ο εναγόμενος, στην περίπτωση αυτή, δικαιούται περαιτέρω αποζημίωση προς αποκατάσταση κάθε ζημίας που υπέστη από την άσκηση της στρατηγικής αγωγής εναντίον του και για την ηθική του βλάβη.».

ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Γιάννης Βαρουφάκης

Αγγελική Αδαμοπούλου

Μαρία Απατζίδα

Κρίτων Αρσένης

Κλέων Γρηγοριάδης

Γιώργος Λογιάδης

Φωτεινή Μπακαδήμα

Σοφία Σακοράφα

